

MIQUEL DELS SANTS OLIVER
EN EL 150è ANIVERSARI DEL SEU NAIXEMENT
(Campanet, 1864 – Barcelona, 1920)

El passat 4 de maig, coincidint amb el dia exacte del seu naixement, l'Ajuntament de Campanet va iniciar la sèrie d'actes de reconeixement i d'estudi que al llarg d'aquest any es faran, tant a Mallorca com a Barcelona, en memòria d'aquest il·lustre periodista i escriptor mallorquí, una figura sens dubte molt rellevant dels països de llengua catalana en el període 1885-1920.

Al seu poble nadiu, fins al passat dissabte dia 27, s'hi ha fet un cicle de conferències de caràcter divulgatiu, s'hi ha projectat un audiovisual sobre la seva vida i s'hi ha representat una versió dramatitzada de la novel·la *L'Hostal de la Bolla*. Així mateix, la biblioteca municipal va ser batejada oficialment, el mateix dia 4 de maig, amb el seu nom.

A iniciativa de la Universitat de les Illes Balears i de l'Institut d'Estudis Catalans, del 31 d'octubre al 9 de desembre, es desenvoluparà a Palma un programa extens i divers dedicat a l'anàlisi de la personalitat i l'obra d'Oliver. Primerament hi haurà una jornada d'estudi, l'objectiu de la qual es promoure l'aflorament de nous coneixements sobre la seva obra literària i historiogràfica i sobre el seu pensament polític. Els ponents seran els professors de la UIB Joan Mas i Vives, Pere Rosselló Bover, Antoni Marimon, Pere Fullana i Damià Pons. I també el doctor Jordi Casassas, professor de la Universitat de Barcelona. Així mateix, en dates posteriors, el professor de la UIB Sebastià Serra impartirà una conferència a la seu de la Societat Arqueològica Lul·liana, entitat de la qual Oliver va ser soci, a més de col·laborador del seu butlletí, i el doctor Josep Massot i Muntaner, director de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i de la revista Serra d'Or, un historiador amb una extensíssima bibliografia, impartirà una altra conferència a l'edifici Sa Riera.

Amb l'objectiu de traslladar al moment present les reflexions d'Oliver sobre alguns temes en el tractament dels quals ell va ser pioner, s'han organitzat tres taules rodones: una sobre el turisme, una altra sobre el mallorquinisme polític i la tercera sobre la premsa. Hi intervindran quinze especialistes de solvència ben reconeguda en cada un dels diferents camps.

En el marc dels actes que es faran a Palma, hi haurà dues sessions de presentació de comunicacions. La intenció és estimular la realització de nous treballs d'investigació sobre la personalitat i l'obra d'Oliver, a càrrec d'investigadors ja consolidats o de graduats recents o de professors de secundària que també desenvolupen activitats de recerca.

Al mes d'octubre i la primera setmana de novembre, es faran a Barcelona un acte i cinc conferències dedicades a Oliver. N'és el principal impulsor l'Institut d'Estudis Catalans, institució de la qual el nostre escriptor va ser, l'any 1907, un dels vuit membres fundadors. Va ser també el secretari de la Secció Històrico-Arqueològica. Tres dels actes es faran a la mateixa seu de l'Institut. En concret, s'hi celebrarà la sessió inaugural, amb la participació del president, Joadomènec Ros, de Josep Massot i Muntaner i de Joaquim Molas, president i membre, respectivament, de la Secció Històrico-Arqueològica, i de Damià Pons, professor de la UIB i delegat a Palma de

l'IEC. I també les conferències dels professors Jordi Casassas, de la Universitat de Barcelona i president de l'Ateneu Barcelonès, i Pere Rosselló, de la UIB.

Per la seva condició de periodista i per haver estat durant un cert temps vicepresident de l'Associació de Periodistes de Barcelona, dues de les conferències s'impartiran a la seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Ambdues serviran per analitzar la relació que Oliver va tenir –com a redactor i com a director– amb dos dels grans diaris de la premsa catalana: el *Diario de Barcelona* i *La Vanguardia*. Els conferenciants seran el professor Josep M. Casasús i, conjuntament, el periodista Enric Juliana i l'historiador de la cultura Jordi Amat.

La darrera de les conferències es farà a la seu de l'Ateneu Barcelonès, entitat de la qual Oliver va ser oficial major (1904-1916) i president (1917-1918). Anirà a càrrec del professor Damià Pons.

En conjunt, s'hauran dedicat a la commemoració del 150è aniversari del naixement de Miquel dels Sants Oliver aproximadament vint-i-cinc actes, de naturalesa diversa, en uns casos més divulgatius i en uns altres fonamentats en recerques de caràcter universitari. L'escenari d'aquests actes haurà estat triple: Campanet, el poble on va néixer, Palma, la ciutat on va consolidar-se com a escriptor i com a periodista, i Barcelona, on va viure setze anys i on va assolir la seva major rellevància pública.

Els actes celebrats a Campanet han estat organitzats per l'ajuntament del poble. Els actes de Palma són promoguts per la Universitat de les Illes Balears –amb la implicació del Vicerectorat de Cultura, Projecció Social i Seus Universitàries, els departaments de Filologia Catalana i el de Ciències Històriques i Teoria de les Arts, el Centre d'Estudis i Documentació Contemporània (CEDOC) i el Servei d'Activitats Culturals– i per l'Institut d'Estudis Catalans. A més, també s'ha comptat amb la col·laboració de la Societat Arqueològica Lul·liana, l'Ajuntament de Campanet, el Grup d'Estudi de la Literatura del Vuit-cents (GELIV), el Club Diario de Mallorca i el CaixaFòrum.

Els actes de Barcelona han estat promoguts i organitzats per l'Institut d'Estudis Catalans, amb la implicació de la Secció Històrico-Arqueològica, la Secció Filològica, la Secció de Filosofia i Ciències Socials i la Societat Catalana de Llengua i Literatura. També hi ha col·laborat la Universitat de les Illes Balears, el Col·legi de Periodistes de Catalunya, l'Ateneu Barcelonès i el diari *La Vanguardia*.

MIQUEL DELS SANTS OLIVER
EN EL 150è ANIVERSARI DEL SEU NAIXEMENT
(Campanet, 1864 - Barcelona, 1920)

A Gregori Mir Mayol, historiador
i estudiós de Miquel dels Sants Oliver

Jornada d'estudi

Campus de la Universitat de les Illes Balears. Palma
Edifici Ramon Llull. Aula de Graus

Divendres, 31 d'octubre de 2014, de les 9.30 a les 19.30 hores.

- * Joan Mas i Vives: *Miquel dels Sants Oliver i la Renaixença a Mallorca.*
- * Jordi Casassas: *Els estudis històrics.*
- * Pere Rosselló Bover: *L'obra narrativa: entre el costumisme i el Modernisme.*
- * Antoni Marimon: *La teorització del mallorquinisme polític: «La qüestió regional».*
- * Pere Fullana: *Entre el Regeneracionisme, el catalanisme i el maurisme.*
- * Damià Pons: *L'obra en vers: de les composicions costumistes a l'atracció pels diferents corrents poètics de la fi de segle.*

Conferències

Societat Arqueològica Lul·liana
Carrer de Montision, 9. Palma

Dimarts, 4 de novembre, a les 19 hores.

- * Sebastià Serra: *L'activitat periodística de Miquel dels Sants Oliver: de «La Almudaina» a «La Vanguardia».*

Edifici Sa Riera
Carrer de Miquel dels Sants Oliver, 2. Palma

Dimarts, 11 de novembre, a les 19 hores.

- * Josep Massot i Muntaner: *La relació de Miquel dels Sants Oliver amb Josep M. Quadrado, Marian Aguiló i Antoni M. Alcover.*

Els dies 4 —a la seu de la Societat Arqueològica Lul·liana— i 11 de novembre —a Sa Riera—, abans de les conferències, hi haurà la sessió de presentació de les comunicacions. De les 17 a les 19 hores.

Taules rodones
Club Diario de Mallorca

Dimarts, 18 de novembre, a les 19 hores.

* *De la indústria turística imaginada per Miquel dels Sants Oliver fins als onze milions de visitants anuals*, amb la intervenció d'Eugeni Aguiló, Celestí Alomar, Bartomeu Deià, Jaume Garau i Antoni Riera Font. Moderador: Antoni Vives Reus.

Dimarts, 2 de desembre, a les 19 hores.

* *Les aportacions del mallorquinisme polític: de Miquel dels Sants Oliver a l'actualitat*, amb la intervenció de Joan Lladó, Joan March, Josep Melià, Pere Sampol i Cristòfol Soler. Moderador: Antoni Marimon.

CaixaFòrum
Plaça de Weyler, 3. Palma

Dimarts, 9 de desembre, a les 19 hores.

* *La pràctica del periodisme: de l'època de Miquel dels Sants Oliver a la premsa digital*, amb la intervenció d'Andreu Manresa, Miquel Payeras, Joan Riera Munar, Cristina Ros i Miquel Serra Magraner. Moderador: Sebastià Serra.

Exposició

Miquel dels Sants Oliver: el periodista, l'escriptor, l'historiador

Organització

Universitat de les Illes Balears

Vicerektorat de Cultura, Projecció Social i Seus Universitàries
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General
Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts
Centre d'Estudis i Documentació Contemporània (CEDOC)
Servei d'Activitats Culturals (SAC)

Institut d'Estudis Catalans (IEC). Palma

Col·laboracions

Societat Arqueològica Lul·liana
Ajuntament de Campanet
Grup d'Estudi de la Literatura del Vuit-cents (GELIV)
Club Diario de Mallorca
CaixaFòrum

Institut
d'Estudis
Catalans

Secció Històrico-Arqueològica

Secció Filològica

Secció de Filosofia i Ciències Socials

Societat Catalana de Llengua i Literatura

El president de l'Institut d'Estudis Catalans, Joandomènec Ros,

té l'honor de convidar-vos a l'acte d'inauguració de les conferències amb motiu de la commemoració del

150è aniversari del naixement de Miquel dels Sants Oliver (Campanet, 1864 - Barcelona, 1920)

L'acte, que comptarà amb les intervencions de Josep Massot, president de la Secció Històrico-Arqueològica;

Damià Pons, delegat de l'IEC a Palma, i Joaquim Molas, membre de la Secció Històrico-Arqueològica,

se celebrarà **el dimecres 1 d'octubre, a les 19 hores**, a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans (c. del Carme, 47, de Barcelona).

Barcelona, setembre del 2014

L'entrada és lliure i limitada a la cabuda de la sala

Properes conferències:

Dimecres 8 d'octubre de 2014, 19 h

Seu de l'Institut d'Estudis Catalans

«Miquel dels Sants Oliver, historiador», a càrrec de Jordi Casassas

Dimecres 15 d'octubre de 2014, 19 h

Seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya (Rambla de Catalunya, 10, de Barcelona)

«Miquel dels Sants Oliver i el *Diario de Barcelona* (1904-1906)», a càrrec de Josep Maria Casasús

Dimecres 22 d'octubre de 2014, 19 h

Seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya

«Miquel dels Sants Oliver i *La Vanguardia*», a càrrec de Jordi Amat i Enric Juliana

Dimecres 29 d'octubre de 2014, 19 h

Seu de l'Institut d'Estudis Catalans

«Miquel dels Sants Oliver, escriptor modernista», a càrrec de Pere Rosselló

Dimecres 5 de novembre de 2014, 19 h

Seu de l'Ateneu Barcelonès (C. de la Canuda, 6, de Barcelona)

«Miquel dels Sants Oliver i l'Ateneu Barcelonès», a càrrec de Damià Pons

Amb la col·laboració de:

Col·legi de Periodistes
de Catalunya

Ateneu Barcelonès
A B C D E F G H I J K
L M N O P Q R S T U
V W X Y Z

LA VANGUARDIA

MIQUEL DELS SANTS OLIVER i TOLRÀ
EN EL 150è ANIVERSARI DEL SEU NAIXEMENT
(Campanet, 1864 – Barcelona, 1920)

1. Etapes principals en la vida d'Oliver

a) Infantesa i adolescència (Campanet, Palma, Muro i Ciutadella). Cursa el Batxillerat a l'Institut Balear (1876-1880).

b) Estudis de Dret a la Universitat de Barcelona (els tres primers cursos com a alumne oficial, els altres com a lliure). Després d'uns anys d'interrupció, acaba finalment la carrera l'any 1892. Anys de formació literària i ideològica en contacte amb Marian Aguiló i amb alguns dels protagonistes més rellevants de la literatura catalana del moment (Josep Yxart, Joan Sardà, Narcís Oller, Francesc Matheu).

c) Entre el 1888 i el 1904, viu a Palma. Es dedica intensament al periodisme (*Museo Balear*, *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*, *La Roqueta* i *La Almudaina*), publica els primers llibres, assoleix un paper rellevant com a líder ideològic, cultural i social en la Mallorca d'entre els dos segles. Dirigeix el diari *La Almudaina* entre el 1897 i el 1903, encara que de fet ja n'era el principal responsable d'ençà de 1890. Treballa, primer com a secretari i després com a director gerent, en l'entitat de crèdit Foment Agrícola de Mallorca.

d) Residència a Barcelona (1904-1920). Primer, redactor i director del *Diario de Barcelona* (1904-1906); després, redactor i director de *La Vanguardia* (1906-1920). Membre fundador de l'Institut d'Estudis Catalans (1907) i Vicepresident de l'Associació de periodistes de Barcelona. Així mateix, va ser, fins a l'any 1916, oficial major de la Secretaria de l'Ateneu Barcelonès. També va col·laborar a les revistes *Catalònia*, *La España Moderna*, *Il·lustració Catalana*, *Alma Española*, *La Ilustración Artística*, *Empori*, *La Cataluña* i al diari *ABC* (1906-1914).

2. Caracterització global del personatge

Miquel dels Sants Oliver va ser un intel·lectual i un escriptor polifacètic: periodista en sentit integral, poeta, narrador, crític literari, historiador, biògraf, analista polític, pensador, teòric del pensament regeneracionista i regionalista/nacionalista, líder ideològic i cultural primer a Palma i després a Barcelona, impulsor de la modernització de la societat mallorquina, promotor de l'entesa entre el maurisme i el catalanisme polític, promotor d'un conservadorisme reformista...

3. Obra publicada

Poesia: *Llegenda de Jaume el Navegant* (1904) i *Poesies* (1910).

Narrativa: *Margalida. Paisatge mallorquí* (1888-1891), *Aventures d'un mallorquí* (1891), *L'Hostal de la Bolla* (1903), *Illa Daurada. La ciutat de Mallorca* (1906) i *Flors de silenci* (1907).

Estudis històrics: *Mallorca durante la primera Revolución* (1901), *Los españoles en la Revolución francesa* (1914), *Catalunya en temps de la Revolución francesa* (1917) i *Mujeres de la Revolución* (1917).

Història i crítica literàries: *La literatura en Mallorca. Ensayos críticos* (1903), *En Maragall i la seva obra de publicista* (1912), *Literatura extranjera* [1905], *Vida y semblanza de Cervantes* (1916) i *La literatura del desastre* (1974).

Biografies: *Mestres i amics* (1920).

Assaig polític: *Cosecha periodística (Artículos varios)* (1891), *La cuestión regional* (1899), *Entre dos Españas* (1906), *El caso Maura* (1914), *Dues conferències sobre Balmes* (1914 i 1915), *El fet i la idea de civilització* (1917) i *Història i política* (1975).

Memòries: *Treinta años de provincia* (1924).

Reculls d'articles de *La Vanguardia*. Els sis volums publicats (1918-1920) sota el títol genèric *Hojas del sábado*: I. *De Mallorca*; II. *Revisiones y centenarios*; III. *La herencia de Rousseau*; IV. *Comentarios de política y patriotismo*; V. *Historia de los tiempos terribles*; i VI. *Algunos ensayos*.

4. Altres dades d'interès

Va ser impulsor de la Campanya per Mallorca (1890), promoguda per Els Insensats, mantenidor en els Jocs Florals de Barcelona de 1897, membre corresponent de la Real Academia de la Historia, membre de la Reial Acadèmia de les Bones Lletres de Barcelona, president de l'Ateneu Barcelonès (1917-1918).

5. Dues aportacions pioneres i especialment cabdals d'Oliver

a) Amb els deu articles titulats *Desde la terraza (Páginas veraniegas)*, apareguts a *La Almudaina* els mesos d'agost i setembre de l'any 1890 –inclosos l'any següent a *Cosecha periodística*, va fer la proposta de la creació a Mallorca d'una indústria turística. A partir de la constatació que a Europa ja hi havia afecció pels viatges, Oliver ressaltava la idoneïtat de l'illa com a destinació turística: proximitat al continent, un clima molt apte, una gran varietat de paisatges concentrats en un territori fàcilment abastable... Tot seguit, feia l'inventari de les mesures que caldria adoptar per tal d'atreure els viatgers: millorar les comunicacions de l'illa amb l'exterior i les vies de circulació a l'interior, un hotel tan confortable com els que hi havia a les grans capitals europees, fer reformes higièniques a Palma, crear una societat que tingués l'objectiu de promocionar Mallorca com a destinació turística. Oliver va concebre el turisme com un recurs econòmic i com un mitjà per a promoure la modernització dels costums.

b) Amb l'article «La política mallorquina» (1890) i amb el llibre *La cuestión regional* (1899) va formular una anàlisi crítica del centralisme i de l'uniformisme polític de l'Estat espanyol i va plantejar, en coincidència sobretot amb el pensament de Valentí Almirall, una proposta alternativa per al conjunt d'Espanya i, més específicament, per a Mallorca/les Balears. Segons Oliver, el que calia era que en el marc d'un Estat que reconegués del tot la seva pluralitat interna –de tradició històrica, de llengua i de cultura–, les Balears assolissin un règim d'autonomia política que permetés que des de la proximitat es pogués decidir i gestionar els assumptes propis i, a la vegada, garantir la continuïtat en plenitud dels elements identitaris històrics (la llengua i la cultura, el dret secular...).